No. 1200 Zaterdag 29 December 1906. 23ste Jaargang.

# AMIGOE DI CURAÇAO

## WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire en Aruba per drie maanden fl. 2,— met vooruitbetaling.
Voor het Buitenland per jaar fl. 10,—
Afzonderlijke nummers fl. 0.20,

**BUREAUX VAN DIT BLAD**
**REDACTIE: Waterkant, Otrabanda, No. 223**
**ADMINISTRATIE: Plein Concordia, No. 129, Pietermaai**

E Courant aki ta sali toer dia Sabra.
Su prijs di abonnement ta fl. 2,-- pa tres luna pagá padilanti.
Pa lugarnan foi Curaçao, Bonaire i Aruba fl. 10,— pa anja.
Un number sol fl. 0,20.

**De Redactie**

wenscht aan hare Collega's, Medewerkers, Abonne's en Lezers een zalig uiteinde en een gelukkig, voorspoedig Nieuwjaar.

## Onze Begrooting bij den Minister.

(*Vervolg en Slot.*)

ARUBA.

De ondergeteekende acht het niet waarschijnlijk dat de arbeiders van Aruba weder werk zullen gaan zoeken in Suriname, omdat de meesten van hen, die in 1905 naar die kolonie vertrokken, volgens de mededeeling op bladz. 3, 1ste kolom van het Koloniaal Verslag van 1906, zwak en ziek vóór den afloop van hun contract naar hun eiland moesten terugkeeren.

Op de in het Voorloopig Verslag besproken aanmoediging van coöperatie op landbouwgebied en de oprichting van een persmolen in verband met de aardnotencultuur zal de ondergeteekende de aandacht van den Gouverneur vestigen.

Ten aanzien van de uitdieping van den havenmond deelt de ondergeteekende in de vrees van den Gouverneur, dat de aan dat werk verbonden hooge kosten geenszins geëvenredigd zouden zijn aan het nut dat men daarmede beoogt. Daarom meent hij, ook in verband met den door den Gouverneur voorwaardelijk toegezegden steun (zie bladz. [illegible] memorie van antwoord van den Gouverneur betreffende de onderwerpelijke begrooting), dat er, voorloopig althans, geen aanleiding bestaat om aan de zaak nader gevolg te geven.

Bij den Kolonialen Raad is een ontwerp-verordening ingediend tot vaststelling van een reglement en tarief voor het gebruik van den gouvernements-steiger. Naar het schijnt zijn er klachten tegen het in werking brengen van dat tarief gerezen, op grond hiervan, dat de verlenging van den steiger aan het doel, dat men zich met die verlenging had gesteld, niet zou beantwoorden. In hoever die klachten juist zijn, kan de ondergeteekende niet beoordeelen. De beraadslagingen in den Kolonialen Raad over de verordening zullen wellicht omtrent dit punt meer licht verschaffen.

BONAIRE.

Blijkens hetgeen daaromtrent op bladz. 3, 1ste kolom, van het laatst verschenen Koloniaal Verslag wordt medegedeeld is aan het kwaad der gedwongen winkelnering thans een einde gekomen.

Dat het gehalte der politie op Bonaire veel te wenschen zou overlaten, is den ondergeteekende niet bekend. Wel weet hij dat in den politiedienst aldaar op dezelfde wijze wordt voorzien als op de andere eilanden der kolonie, namelijk door detacheering van maréchaussées van Curaçao, die in vereeniging met de ter plaats aangestelde veldwachters den politiedienst op het eiland verrichten.

Cumulatie van ambten heeft, voor zoover den ondergeteekende bekend, tot dusver noch op Bonaire, noch op de andere eilanden aanleiding gegeven tot eenig overwegend bezwaar. Om aan de cumulatie een einde te maken, zou men meer ambtenaren moeten aanstellen, die zeker niet allen voldoende bezigheid zouden hebben en waardoor de bestuurskosten niet onbelangrijk zouden worden vermeerderd.

De aandacht van den Gouverneur zal worden gevestigd op den van enkele zijde uitgeoefenden aandrang om beter rekening te houden met de gevoelens van den raad van politie. De notulen van de vergaderingen van dien raad zijn niet aan het Departement van Koloniën aanwezig en kunnen dus door den ondergeteekende niet ter inzage worden verstrekt.

ST. MARTIN.

Van hooge havengelden, die den afzet van het zout zouden belemmeren, is den ondergeteekende niets bekend. Reeds bij verordening van 3 September 1885 (P. B. No. 12) werd vrijstelling van havengeld op St. Martin verleend voor schepen die zout innemen. De reden, waarom de uitvoer gering geworden is, ligt in de in Amerika geheven hooge invoerrechten.

Overeenkomstig de toezegging, die de Minister Idenburg gedaan heeft in de Memorie van Antwoord betreffende de begrooting voor 1904, heeft de waarnemende directeur van openbare werken zich van de zoutwinning op de hoogte gesteld. Maatregelen tot verbetering van dat bedrijf op St. Martin zijn echter, voor zoover den ondergeteekende bekend, niet noodig gebleken.

De vraag, of het juist is dat emigranten naar San Domingo soms in overvulde schoeners vervoerd worden, kan de ondergeteekende niet beantwoorden. Hij zal echter een onderzoek daaromtrent doen instellen en zoo noodig aandringen op eene stipte naleving van de verordening van 17|19 Juli 1883 (*Publicatie blad* N°. 7), houdende bepalingen in het belang van de gezondheid en de veiligheid van emigranten van eenig eiland in de kolonie Curaçao naar elders in of buiten die kolonie.

ST. EUSTATIUS.

Maatregelen voor betere waterverschaffing worden reeds sedert eenige jaren genomen. Verschillende putten zijn aangelegd om het regenwater te verzamelen, terwijl mede eene waterleiding is gegraven om bij hevige regens het overtollige water buiten Oranjestad te houden. Machtiging is verleend tot den aankoop van 100 H. A. bouwland voor het aanleggen van vestigingsplaatsen. Reeds werd het gouvernement eigenaar van de suikerplantage Zeelandia en van het Concordiadal. In de laatste jaren zijn verschillende landwegen, die voor het verkeer minder geschikt waren, in goeden toestand gebracht.

Toepassing van art. 139 van het Regeeringsreglement om den grond van een klein aantal groote grondbezitters ten algemeenen nutte te onteigenen is niet noodig, aangezien aan den aankoop van grond, waarmede, zooals hierboven is medegedeeld reeds een aanvang werd gemaakt, vermoedelijk geene bezwaren van eenig gewicht in den weg zullen staan. Aangevens betreffende de verdeeling van het grondbezit is slechts voorhanden een oude kaart van het jaar 1830, waarop de toenmalige eigenaren en de uitgestrektheid hunner gronden zijn aangegeven. Voor het overige heeft men zijn hulp te zoeken in de venduboeken en de notarieele akten van eigendoms overdracht.

Met den aanleg van den steiger is eerst in Maart 1906 een begin gemaakt, zoodat de vraag of hij aan de behoefte voldoet op dit oogenblik moeilijk beantwoord kan worden.

Aangaande het „hire out" van kinderen van 7 tot 9 jaar naar St. Martin is den ondergeteekende niets bekend. Hij zal den Gouverneur hieromtrent inlichtingen vragen en hem opdragen zoo noodig maatregelen tot tegengang van een dergelijk misbruik, indien het bestaat, te nemen.

SABA.

Tot het bouwen van een steiger aan de Fortbaai was besloten op grond van door den gezaghebber van Saba verstrekte gegevens. Uit een door den directeur van het departement van openbare werken ter plaatse ingesteld onderzoek bleek echter dat die gegevens ten deele niet juist waren.

Nopens de noodzakelijkheid van een transportkabel worden door den Gouverneur nadere gegevens ingezameld.

Aangenaam was het den ondergeteekende te vernemen, dat de voorgestelde maatregelen tot verbetering van het onderwijs met instemming werden begroet. Zooals haast wel geen betoog behoeft, zullen zij het tot dusver gegeven kosteloos onderwijs aan onvermogenden niet in den weg staan.

Dat er behoefte zou bestaan om iets te doen voor de opleiding van zeelieden, is den ondergeteekende niet gebleken.

GEHEELE KOLONIE.

De leden, die op de onbillijkheid wezen, dat de pensioenen van ambtenaren, die de eerste jaren van hun diensttijd in het moederland of in Nederlandsch-Indië en de laatste in Curaçao hebben gediend, voor het volle bedrag ten laste van Curaçao komen, meent de ondergeteekende te mogen verwijzen naar hetgeen door hem, naar aanleiding van de opmerking van gelijken aard in het Voorloopig Verslag betreffende de Surinaamsche begrooting, in zijne Memorie van Antwoord op dat verslag is aangevoerd.

MIDDELEN.

De herziening van het bankwezen op Curaçao maakt nog steeds een onderwerp van gedachtenwisseling uit. De President van de Nederlandsche Bank, oud-president van de Java Bank, mr. N. P. van den Berg, ter zake om advies gevraagd, gaf als zijne meening te kennen, dat alleen de oprichting van eene particuliere bankinstelling tot verbetering van den bestaanden toestand zou kunnen leiden. Hij deed het denkbeeld aan de hand om eene overeenkomst te treffen met de directie van de Surinaamsche Bank tot oprichting van een filiaal van die instelling op Curaçao ter vervanging van de Gouvernementsbank. Bij de daarop gevoerde onderhandelingen gaf de directie der Surinaamsche Bank te kennen, dat zij daartoe niet bereid was en de oprichting van eene particuliere Bank op Curaçao haar alleen dan mogelijk voorkwam, wanneer daaraan door de Regeering eene rente- en kapitaalgarantie gegeven werd. Het scheen haar echter niet wenschelijk toe, dat eene beslissing ter zake genomen zou worden, alvorens een plaatselijk deskundig onderzoek op Curaçao zou zijn ingesteld, in verband waarmede zij het voorstel deed om óf haar met de leiding van dat onderzoek te belasten óf wel het op te dragen aan een nieuw te benoemen zaakkundig directeur van de bestaande bank, die zich in de practijk op de hoogte van den toestand zou kunnen stellen. De Gouverneur wien de ondergeteekende daarop verzocht zijn gevoelen omtrent een en ander te willen mededeelen, gaf als zijne meening te kennen, dat instede van aan de oprichting van eene particuliere bank, de voorkeur gegeven moest worden aan reorganisatie van de bestaande bank. Naar aanleiding hiervan heeft de ondergeteekende nogmaals het gevoelen ingewonnen van den President van de Nederlandsche Bank, die daarop in een de vorige maand ontvangen schrijven te kennen gaf, dat het hem na raadpleging van de adviezen van de Surinaamsche Bank en den Gouverneur nog duidelijker dan vroeger was gebleken, dat om een juist oordeel over de aanhangige aangelegenheid te kunnen uitspreken, een diep ingrijpende kennis van locale toestanden en verhoudingen een volstrekt onmisbaar vereischte is. Daarom meende hij het door de directie van de Surinaamsche Bank aanbevolen denkbeeld om een deskundig onderzoek ter plaatse te doen instellen, warm te moeten ondersteunen. Dit denkbeeld is thans bij den ondergeteekende in overweging.

De opbrengst van de verkochte postwaarden moet geheel als een buitengewone ontvangst beschouwd worden. De verkoop bepaalde zich tot buiten gebruik gestelde postzegels.

Aangezien de verkooprekeningen van de Aruba-phosphaatmaatschappij den ondergeteekende niet worden toegezonden, is het hem niet bekend of de groote uitvoer van phosphaat in 1905 met de stijging der prijzen van dat artikel verband houdt.

De Minister van Koloniën,

D. FOCK.

# ONZE BEGROOTING

IN DE

# TWEEDE KAMER.

## ALGEMEENE BERAADSLAGING.

*Vervolg.*

De heer VAN KOL: De vorige spreker heeft het debat op een terrein gebracht, waarop ik mij niet gaarne beweeg, maar waarop ik nu wel gedwongen ben hem, zij het ook kort, te volgen. Zijn geheele rede gold niet zoozeer het streven om het algemeen belang der kolonie te behartigen. Men voelde daarin niet het ernstig pogen om de noodlijdende kolonie eenige welvaart te verschaffen, maar het was bij alle gezegden en bij alle aanvallen, welke hij deed, meer een persoonlijke bestrijding van den tegenwoordigen Gouverneur. Het was in één woord een stuk van de Katholieke actie op Curaçao, waarvoor ik een paar jaar geleden reeds heb gewaarschuwd en welke thans tot uiting is gekomen.

De Gouverneur — de geachte afgevaardigde erkent dat ten minste — heeft zijn beste krachten ingespannen om den landbouw te bevorderen en verbetering in het onderwijs te brengen. De heer VAN VUUREN maakte hem er echter een grief van, dat hij voor den handel nog bitter weinig zou hebben gedaan. Doch ik zou dan den geachten afgevaardigde wel eens willen vragen, of hij doeltreffende maatregelen kan aanwijzen, waardoor de vroegere handel van Curaçao kan terugkeeren. Is het niet duidelijk, dat sedert de groote stoomvaartmaatschappijen Curaçao niet meer als tusschenstation, als entrepot noodig hebben, de toekomst dier kolonie op het gebied van den doorvoerhandel vrijwel hopeloos kan worden genoemd? De heer van Vuuren zeide: wij moeten trachten weg te nemen de moeilijkheden die den handel in den weg worden gelegd door de Regeering van Venezuela. Het ware echter van meer nut geweest, als de geachte afgevaardigde die critiek in een voorstel had omgezet, dat hij had getracht meer opbouwend te werken.

De grieven, tegen den Gouverneur geuit wat diens houding tegenover Venezuela betreft, waren werkelijk oude koeien, die men gerust in de sloot had kunnen laten liggen. Een paar jaren geleden heb ik er reeds op gewezen, dat deze klachten, in de Katholieke bladen zoo vaak opgenomen, onjuist en onbillijk waren. Dat die houding van den Gouverneur tegenover Venezuela geenszins de reden is, waarom de handel moeilijkheden ondervindt, blijkt wel hieruit, dat juist in dit laatste jaar werd verleend de grootste concessie welke in langen tijd ten bate van Curaçao door de Regeering van Venezuela is gedaan.

Dat die tegenwerking van Venezuela tegen den handel en scheepvaart op Curaçao dateert van na de maatregelen of stappen, die hij aangevoerd heeft als door den Gouverneur gedaan, is eveneens onjuist; die tegenwerking is reeds oud. Ik heb verleden jaar nog herinnerd aan de bekende uitdrukking van Guzman Blanco, dat hij niet zou rusten voordat op die eenzame rotsen alleen nog maar pelikanen konden leven. De heer van Vuuren zegt: tracht in betere verhouding te komen. Met wien? Met de republiek Venezuela?

Ik zal tegenover gekroonde of Staatshoofden zeer voorzichtig zijn in mijn uitlatingen, maar iedereen zal met mij instemmen, dat als er één persoon ter wereld is van wien men weinig billijks en rechtvaardigs, kan verkrijgen het wel de bekende Castro is die nu nog President is van de Republiek. Een man, die dikwijls als ontoerekenbaar wordt beschouwd en, indien de laatste berichten der bladen juist zijn, vrijwel als krankzinnig kan worden aangezien.

Ook zijn enkele van de door Venezuela genomen maatregelen wel eenigszins verklaarbaar. De heer van Vuuren herinnert er bijv. aan, dat het een nadeel is voor Aruba en Bonaire, dat kleine scheepjes niet in de Venezolaansche havens worden toegelaten. Maar dit is wel te begrijpen, daar de gansche Antillen feitelijk één groot smokkelnest vormen, vanwaar men het vasteland van Midden-Amerika clandestien tracht binnen te dringen, terwijl men op die lange kust, met overal kreeken, zoo moeilijk toezicht kan houden wanneer ook kleine scheepjes aan die vaart deelnemen. Alleen uit politie-oogpunt is het dus te begrijpen dat de Regeering den toegang van kleine schepen bemoeilijkt, al is dit voor onze onderdanen te betreuren.

Ook heeft de heer VAN VUUREN oude, reeds lang gesloten wonden weer opengereten. Wij hebben hier van alle zijden, zoowel van de Regeeringstafel als van deze banken, getracht ten aanzien van de onaangename verwikkelingen tusschen den Koloniale Raad en den Gouverneur uiterst voorzichtig te zijn in onze uitdrukking.

De geheele zaak is feitelijk ten einde, de vrede is hersteld en van de massa brochures en artikelen die ons in vroeger tijd overstelpten, hebben wij in de laatste maanden niets meer bemerkt. Was het nu wenschelijk die wonden open te rijten? De heer VAN VUUREN weet hoe licht geraakt de bevolking van Curaçao is en hoe gemakkelijk het is met een enkel woord de thans tot rust gekomen gemoederen weer te doen ontvlammen.

Daarom klonk het wel ietwat vreemd, dat de heer VAN VUUREN er van sprak, dat hij geen ontstemming wilde uitlokken, terwijl, wat Curaçao betreft, zelden woorden in deze Kamer zijn geuit die meer ontstemming zullen uitlokken dan de zijne en die de twisten wellicht opnieuw zullen aanwakkeren. Terwijl de heer van Vuuren ook meende, dat de tegenwoordige leden van den Kolonialen Raad slechts werktuigen zouden zijn in de hand van den Gouverneur, blijkt het immers, dat telken male bij verschil van inzicht de Raad zijn inzicht heeft gehandhaafd en anderzijds de Gouverneur misschien op onderwijsgebied wel ietwat al te toegeeflijk is geweest. Het voornaamste punt, waarbij de Gouverneur voet bij stuk heeft gehouden, de invoering der inkomstenbelasting, moet door ons allen worden toegejuicht, daar de Kamer herhaalde malen er op heeft aangedrongen in Curaçao en de eilanden een meer rationeel belastingstelsel in te voeren, waarvan dit de eerste poging is. Hiervoor moet hem dus eer dank worden gebracht dan verwijten gedaan. Ik had daarom gehoopt, dat de heer van Vuuren ook de oude koe van het geharrewar met den reeds lang afgetreden Kolonialen Raad n'et rust zou hebben gelaten.

Nu echter zoo duidelijk in bijna elke zinsnede van zijn rede, blijkt, dat wij hier te doen hebben met een persoonlijken aanval en zijn spreken dus een individueel karakter draagt, wil ik hem op dat terrein niet volgen. Onze plicht hier is alleen het zoeken van maatregelen, waardoor deze kolonie, die zoo dringend hulp behoeft, kan worden geholpen en de nooden er door kunnen worden verminderd. Doch nu eenmaal hier een vrij heftige aanval is geschied tegenover den Gouverneur dier kolonie, terwijl men in vorige jaren geen ernstige grief tegen hem kon laten hooren al heb ik zelf wel eens, waar ik meende dat het noodzakelijk was, critiek niet gespaard, daar meen ik thans dien Gouverneur — ik ben er niet gul mede — hulde te moeten brengen voor zijn volle toewijding en de inspanning zijner beste krachten om onder moeilijke omstandigheden te trachten verbetering te brengen in de treurige toestanden daarginds.

Gelukkig kunnen wij constateeren, dat steeds meer samenwerking komt met den Kolonialen Raad, al heeft deze, waar noodig, tegenover den Gouverneur gelukkig genoegzamen onafhankelijkheidszin getoond. Ook moet iedereen met instemming hebben vernomen, dat terwijl de vorige Koloniale Raad wanhoopte aan de toekomst der kolonie en geen kans zag om verbetering te brengen in den nood aldaar, de tegenwoordige Koloniale Raad er o. a. op heeft aangedrongen om de hoeden-industrie te bevorderen en door waterverschaffing den landbouw te ontwikkelen en zoo meer. Daaruit blijkt, dat de tegenwoordige Raad het pessimisme van den vroegere niet deelt, maar hoopt en vertrouwt, dat er verbetering in den toestand zal komen.

Wat nu betreft de quaestie van de verdeeling in districten, is het werkelijk gewaagd voor ons, die den toestand van hier uit niet kunnen beoordeelen, daarover adviès uit te brengen. Ik begrijp volkomen, dat, waar de opinies van de personen in het land zelf zoover uiteenliepen, de Gouverneur de ervaring heeft laten beslissen door een proef te nemen. Echter dat wil ik er wel bijvoegen, ik hoop, dat deze Minister slechts bij hooge uitzondering en alleen wanneer de noodzakelijkheid er toe dringt, een post, die eenmaal om goede redenen door den Kolonialen Raad is geschrapt, weer op de begrooting zal brengen. Wanneer dat slechts eenigszins kan, dient dit zorgvuldig te worden vermeden. Daar wij pas hebben een begin van een ietwat democratisch regeerstelsel in Curaçao, is het zoo gewenscht den Kolonialen Raad aan te moedigen, te steunen en te prikkelen om zelf krachtig mede te werken voor het algemeen welzijn. En ook zou ik wenschen, dat voortaan met de raden van politie op de verschillende eilanden, die tot heden slechts als een quantité négligeable schijnen behandeld, wat meer rekening werd gehouden dan op het oogenblik geschiedt. Die menschen kennen de toestanden en weten wat er moet gedaan worden ten bate van land en volk. Zou het daarom niet wenschelijk zijn, van hun kennis en toelichting meer gebruik te maken dan tot heden geschiedde? Feiten wil ik daaromtrent niet noemen, ofschoon mij er wel enkele zijn medegedeeld. Maar wel wensch ik aan den Minister het verzoek te richten, of hij ons in een volgend Koloniaal Verslag geen inzage zou willen geven van de werking dier zoogenaamde raden van politie, hetgeen wel een vreemde naam is, dien men heeft gegeven aan deze plaatselijke raden op de eilanden buiten Curaçao. En zou het niet overweging verdienen om deze personen, die vaak over geenszins ruime inkomsten beschikken, eenige schadevergoeding uit te keeren? Men zal dan meer recht hebben om van hen te vragen wat meer tijd en zorg nog aan hun werk te geven, waarvan de resultaten wellicht beter zouden zijn dan thans het geval is.

Eenmaal de bestuursorganisatie besprekende, wil ik mij wel aansluiten bij wat door den heer van Vuuren is gezegd, in verband met het bekende artikel van den heer Hamelberg, dat alle pogingen tot decentralisatie krachtig moeten worden aangemoedigd. En ik hoop daarom, dat de Regeering nog eens ernstig zal overwegen, of het bijv. niet mogelijk is om te Willemstad een gemeenteraad in te stellen.

Wat betreft de bezuiniging, vrees ook ik, dat die voor elken Gouverneur en voor elken Minister uiterst moeilijk zal blijken. De beste oplossing zal wel wezen, aan een bepaalde commissie van deskundigen opdracht te geven om dat zoo zorgvuldig mogelijk te onderzoeken. Doch herziening van ons Regeeringsreglement zal daaraan moeten voorafgaan, en zoolang wij voor elk van onze zes eilanden een compleet stel van bestuursambtenaren er op na houden, zal van ernstige bezuiniging — ik laat de pensioenen ter zijde — bezwaarlijk sprake zijn. Men heeft reeds meermalen voorgesteld [van de wenschelijkheid is iedereen overtuigd] om de drie Bovenwindsche eilanden onder één gezaghebber te stellen.

Doch reeds bleek, dat die maatregel niet gemakkelijk kan worden doorgevoerd, als men in de Memorie van Antwoord slechts nagaat, wat aan den eenen kant kan worden bezuinigd en van den anderen kant meer moet worden uitgegeven. Wanneer het tot bezuiniging moet leiden, zal de poging om de drie Bovenwindsche eilanden onder één gezag te vereenigen vrijwel onuitvoerbaar blijken.

In vorige jaren was de oeconomische toestand steeds het hoofdbestanddeel mijner redevoering. Dit jaar behoef ik daarover bijna niets te zeggen, omdat aan mijn verlangen is voldaan en in het Koloniaal Verslag een volledig overzicht is gegeven niet alleen van den oeconomischen toestand op Curaçao, maar ook op de verschillende andere eilanden, terwijl vroeger het Koloniaal Verslag dienaangaande zoo weinig mededeelde, dat wij in hoofdzaak moesten afgaan op de gegevens, die wij zelf konden verzamelen, om de Regeering te kunnen prikkelen bij den onvoldoenden toestand meer steun te geven dan tot dusverre.

Men zou echter gaan denken, dat op deze ongelukkige eilanden een noodlot drukt. Nauwelijks toch waren de eeste pogingen gereed om water te verschaffen en waren onderzoekingen voltooid om den landbouw te verbeteren, zoodat eenige sporen van verheffing der welvaart waren aan te wijzen, of er kwam weer een van die natuurrampen, waaraan dat deel van onzen aardbol zoo rijk is, de illusie verstoren.

Er heeft op Curaçao gedurende de vorige maand een regenval plaats gehad zooals zeldzaam volgens de regenkundige waarnemingen plaats heeft. Tal van dammen zijn doorgebroken; de daken van „heerenhuizen en strochutten zijn ingestort; vruchtboomen zijn ontworteld, aanzienlijke hoeveelheden zout zijn weggevloeid, trankeeren vernield; hevige winden en zeeën hebben huizen en schepen beschadigd. Op Bonaire alleen zijn 3000 ton zout door enorme regenvloeden verloren gegaan.

Hier heeft wederom een van die rampen plaats gehad, die de reeds zoo arme bevolking ernstig heeft geteisterd. Gelukkig is het niet noodig geweest de hulp der openbare liefdadigheid in te roepen, doch steun van Regeeringswege zal wel noodig blijken. Dit moet een prikkel te meer zijn om ten spoedigste alle maatregelen door te voeren die er toe leiden kunnen de oeconomische weerstandskracht van de bevolking te verbeteren.

Welke maatregelen zijn nu noodig om de toestanden aldaar te verbeteren?

In mijn Nota, gevoegd bij het Voorloopig Verslag op de begrooting voor 1904, vindt men een opsomming van allerlei maatregelen op velerlei gebied. En nu leest men in de Memorie van Antwoord, die thans voor ons ligt, „dat de in die Nota aangegeven maatregelen grootendeels genomen zijn of worden voorbereid." De Minister geeft de verzekering, dat er „in de aangegeven richting met ijver zal worden voortgewerkt en dat de vereischte spoed zal worden betracht. [bladz. 2.] Ik moet erkennen, dat er in de goede richting reeds veel wordt gedaan, doch zou nog gaarne de aandacht willen vestigen op een paar punten van groot belang — het is waar, men kan niet alles te gelijk ter hand nemen — die men nu eens flink moest aanpakken: het oprichten van een model-zoutpan en van een model-plantage.

Op deze eilanden geschiedt de zoutwinning nog altijd op zeer primitieve wijze; door een meer wetenschappelijke wijze van zoutwinning in te voeren, zou er minder gevaar voor mislukking zijn; en met minder arbeid meer en beter zout worden verkregen. Ook zou het goed zijn, om een model-plantage op te richten; daardoor zouden de plantages-bezitters kunnen leeren op welke wijze een loonend bedrijf moet worden doorgevoerd en dat er meer uit den grond kan worden gehaald dan thans het geval is.

Blijkens bladz. 19 en 20 van het Koloniaal Verslag is er op industrieel gebied reeds heel wat geschied. De schoenenfabricage lezen wij daar, mist echter de noodige grondstoffen. Doch juist op Curaçao, waar groote hoeveelheden huiden, groot en klein, worden uitgevoerd; waar de dividivi, een looistof, in het onmiddelijk bereik is, zou het aanbeveling verdienen, om het leder voor eigen gebruik zelf te bereiden; dan zou men den grondstof voor de schoenmakerijen hebben verkregen. Ook zou men zich meer moeten toeleggen op de verbetering van de sigaren- en andere industrie.

Voor de hoedenvlechterij is men reeds op den goeden weg. De bevolking moet echter niet in de voornaamste plaats haar heil zoeken in de industrie, maar ook, en dit geldt zoowel Suriname als Curaçao, vooral in den kleinen landbouw. Men zou de vrijwel verlaten of verwaarloosde plantages kunnen onteigenen en daardoor land verschaffen aan de kleine landbouwers. De Minister zegt echter, dat er op het oogenblik nog genoegzaam domeingrond aanwezig is; is dat het geval, dan zal onteigening natuurlijk niet noodig zijn. Een hoofdpunt zoowel voor mensch als voor dier, en waarvan voor een groot deel zoowel de industrie als de landbouw afhankelijk zijn, is de zorg voor een behoorlijke waterverschaffing. Ik zal daarop dus bij art. 27 terugkomen.

Vooral door gebrek aan water heeft vooral in de buitendistricten ook de volksgezondheid veel geleden. Verder moet men er op rekenen, dat de waterverschaffing hier geen doel is, doch slechts het middel.

De heer R. H. Rijkens heeft aangetoond, dat zoowel onder de eigenaren van plantages als de kleine landbouwers meer kennis moet worden verspreid omtrent landbouw in den meest ruimen zin genomen, dat wil zeggen omtrent grondbewerking, bemesting, zaaien, planten en oogsten en omtrent veeteelt, zuivelbereiding, enz. Zij moeten meer opleiding hebben om een rationeel stelsel van landbouwbedrijf te kunnen toepassen en hun cultures meer intensief te maken. Meer kennis zal noodig zijn, schrijft hij, voor allen; men moet hen vertrouwen doen stellen in de resultaten van de pogingen tot verbetering, door het verstrekken van landbouwonderwijs. In een afdruk van het laatste Novembernummer van *Cultura*, dat ook waarschijnlijk wel in handen van den Minister zal zijn, kan hij daaromtrent nuttige wenken vinden op bladz. 7 en volgende.

Een andere zaak die noodig is om den landbouw te verbeteren is de oprichting van een cultuurtuin, zooals in Paramaribo is geschied, en die daar reeds vele goede resultaten heeft opgeleverd. Dan zal men door proeven de beste gewassen kunnen uitzoeken en nieuwe gewassen trachten te vinden, die bestand zijn tegen het droge klimaat en dus kunnen bijdragen om de productie te vermeerderen. Wat het onderzoek naar delfstoffen aangaat, zijn de berichten op bladz 18 daaromtrent in het Koloniaal Verslag voorkomende, niet hoopvol. Doch nu wij reeds hebben zulk een enormen rijkdom, nagenoeg eenig op de geheele wereld, van phosphaten, die men slechts voor het grijpen heeft, daar blijf ik er op aandringen steeds rusteloos blijvende hameren op hetzelfde aanbeeld, dat de Regeering moet dwingen tot spoedige hervatting der exploitatie van St. Barbara. Wel heeft de Minister in de Memorie van Antwoord bladz. 3 verklaard, dat de bekende heer Godden hem het verzoek heeft gedaan, ten einde tot de exploitatie dier phosphaatmijnen over te gaan, om de uitvoerrechten van 10 pct. tot 3 pct. te verlagen. Een heffing van de netto winst als op Aruba verdient echter verreweg de voorkeur. Ik meen tevens den Minister ernstig te moeten waarschuwen om geen vertrouwen te stellen in al dergelijke pogingen, die waarschijnlijk geen andere bedoeling hebben dan uitstel van executie te verkrijgen. Die treurige lijdensgeschiedenis behoeft niet te worden herhaald; ook den Minister staan, evenals mij tal van gegevens ten dienste, waaruit blijkt, dat de verregaande onwil van dien heer om die mijnen te ontginnen alleen door dwang zal verbroken worden. Ik durf dan ook wel voorspellen, dat al die pogingen om maatregelen van de Regeering te verkrijgen in den een of anderen zin, niets anders ten doel hebben dan uitstel, daar het al sedert jaren maar al te duidelijk is geworden, dat de heer Godden toch niet voornemens is tot ontginning over te gaan. Hij zal dit nooit doen dan wanneer hij daartoe wordt verplicht met de wet in de hand.

Bij de bespreking van de Mijnwet, die naar ik hoop spoedig aan de orde zal komen, hoop ik op dit voor Curaçao zoo gewichtige punt nog eens met kracht terug te komen.

Hiermede kan ik van Curaçao afstappen, maar meen toch nog enkele woorden te moeten zeggen over de verschillende eilanden, die alle in een toestand verkeeren, waarbij hervormingen dringend noodig zijn, en waarbij verbeteringen niet langer achterwege mogen blijven.

Wat Aruba betreft, een paar jaar geleden heeft men bij den aanleg van een spoorweg door het Lawagebied eenige honderd inwoners van dat eiland en van Bonaire daarheen gezonden om aan dien spoorweg te werken. Ik heb toentertijd tegen die emigratie gewaarschuwd omdat het voor de hand lag, dat menschen die geboren zijn en geleefd hebben in het droge en dorre klimaat van Aruba, niet bestand zouden blijken tegen het vochtige en ongezonde klimaat der bosschen en binnenlanden van Suriname. De feiten hebben mij droevig in het gelijk gesteld: Van de 400 emigranten van Aruba bleken weldra 70 pct. lijdende aan malaria cachexie; de rest was mismoedig en neerslachtig geworden en kon het in Suriname niet langer volhouden, zoodat men ze heeft moeten terugzenden.

Ik zou den Minister dus wel in overweging willen geven, bijna om te verbieden het gaan werken van inwoners van Aruba in die ongezonde streken van Suriname, en dat nog des te meer, omdat op het eiland Aruba zelf meer dan voldoende werk voor de inwoners is. Men zoekt daar zelfs de werkkrachten die men er soms niet genoeg kan vinden, om de phosphaatmijnen te ontginnen; men heeft er goudmijnen, waarbij voor de ontginning als een der eerste concessievoorwaarden is gesteld, dat geen vreemde werkkrachten zullen mogen worden gebezigd. De menschen kunnen dus op hun eigen grond nog genoegzaam hun brood verdienen.

Ook kan op Aruba wat geschieden voor de cultuur van aardnoten, die blijkbaar een hoog gehalte aan olie hebben, maar waarvoor de gewone persen niet geschikt zijn. Indien de Regeering een kleinen steun verleende voor de invoering van betere persen en meer gebruik werd gemaakt van het cooperatieve instinct, dat bij de landbouwers aldaar wordt aangetroffen, en bij den oogst en bewerking der aloë zoo duidelijk tot uiting komt, dan zou daar een industrie ontstaan, die een behoorlijk stuk brood kan geven aan meer-

dere gezinnen? En dan zou, nu het onderzoek van dr. Boeke heeft aangetoond, wat ik vroeger verwachtte, dat de zee in de onmiddellijke omgeving van Aruba rijk is aan visch, de vischvangst kunnen worden bevorderd, door de primitieve vaartuigen en de gebrekkige hulpmiddelen te vervangen door betere, door crediet te verschaffen, voorschotten te geven, enz.

Ten aanzien van Bonaire is in het Voorloopig Verslag geklaagd over het gehalte der politie en ik heb aanteekeningen, waaruit dit ook blijkt. Ik zal die echter niet voorlezen, want de aandacht is nu voldoende op de zaak gevestigd. Trouwens, vatte men de zaak minder ernstig op, dan zou men dat gehalte kunnen afmeten naar een uitdrukking, gebruikt op bladz. 6 van de Memorie van Antwoord van dit jaar aan den Kolonialen Raad, dat „voor politiediensten uitsluitend van ezels wordt gebruik gemaakt."

Aan de gedwongen winkelnering is een einde gemaakt, zegt de Minister; worden nu de levensmiddelen aan de arbeiders tegen den kostprijs geleverd? Indien nu werkelijk geen te hooge prijs wordt berekend voor kleeding, winkelwaren, enz., dan is ook deze quaestie eindelijk bevredigend opgelost.

In hoeverre de toekomst op Aruba beter zal zijn, moet later blijken; de phosphaatmijnen geven redelijke resultaten, voor de goudmijnen is de hoeveelheid der ertsreserve nog onzeker.

Op St. Martin laat de toestand nog steeds veel te wenschen over, daaruit blijkende, dat van dit niet zwaar bevolkte eiland jaarlijks niet minder dan 700 volwassen mannen naar St. Domingo gaan om werk te zoeken.

Om het transport dier menschen goedkooper te maken, worden de schoeners overladen, waardoor bij orkaan of storm in die gevaarlijke zeeën onheilen kunnen plaats hebben, die kunnen worden vermeden door betere voorzorgen te nemen bij het vervoer. Maar het noodlottigst gevolg daarvan is, dat de vrouwen- en kinderarbeid op St. Martin ergerlijke verhoudingen heeft aangenomen. Bij het zoutoogsten, wanneer de arbeid niet al te zwaar is, en aller krachten onmisbaar zijn om in korten tijd alles te krijgen, gebruikt men de vrouwen en kunnen ze onmisbaar zijn, maar de kinderarbeid daarbij moest van Regeeringswege worden tegengegaan. En waar vrouwenarbeid den mannen het werk en brood ontneemt, zou kunnen worden overwogen of niet moest worden beperkt dien kinder- en vrouwenarbeid, waardoor het familieleven wordt verwoest, de grootere kinderen aan de school ontrokken en de kleinere als balast gedurende de helft van het jaar worden uitbesteed.

Op St. Eustatius zijn de toestanden wat geruststellender; aan waterverschaffing is iets gedaan, enkele wegen zijn aangelegd, vestigingsplaatsen worden opgericht en het Gouvernement heeft gronden onteigend voor proefnemingen met cultures, o. a. met de katoen. Als nu nog wat meer aandacht wordt gewijd aan de veeteelt, speciaal die van groot vee, voor export geschikt — waaraan men wel kan denken op de Bovenwindsche, doch niet op de Benedenwindsche eilanden — zal meer welvaart kunnen worden verkregen dan er thans gevonden wordt.

Doch een misdaad is er, waaraan ik hoop, dat door den Minister zonder dralen een einde zal worden gemaakt, n. l. aan het „hire-out", het verhuren van kinderen. Den Minister was de zaak niet bekend; maar ik heb in de „Amigoe" van einde November 1905 daarvan een en ander gelezen. Het is afkomstig van iemand, die daar lang geleefd heeft en volkomen op de hoogte blijkt van de toestanden; van Jean Paul, die hart heeft voor dit eiland en zijne bewoners, en deze schrijft:

„En dan hebben hier een heeleboel moeders [van vader spreek ik niet, want die heb-le hier bitter weinig, ten minste volgens de wet] de onhebbelijke gewoonte om hun spruiten van 7, 8, 9 jaren te expedieeren naar andere eilanden, St. Kitts, St. Thomas, Curaçao, Aruba. etc. etc., „to hire out". zooals de geijkte uitdrukking hier luidt.

„Dat is ook geen teeken van welvaart, om den drommel niet!

„Die stumpertjes worden dan door 'n huilende, zich aanstellende moeder naar de bay gebracht, in 'n bootje getild, en vol idealen vangen ze de reis aan.

„De moeder heeft weer 'n sweet potatoetertje minder.

„En in hun dienst wordt hun nu en dan 'n pakje of jurkje genaaid, moeten ze sjouwen van heb ik jou daar, zien gewoonlijk (er zijn excepties) school noch kerk, krijgen bij gelegenheid met 'n eindje touw of leer op hun respectieve ruggetjes; en als ze dan 15 of 16 jaren oud, brutaal worden en te veel aan kleeren kosten dan worden ze netjes franco teruggestuurd en krijgt men die exemplaren vol levenslust en vrijheidszin weer op ons eiland terug.

„Wat bijna altijd de consequenties van zulk 'n opvoeding (?) zijn, daar liever 'n heelen dikken sluier over."

Ja, Mijnheer de Voorzitter, wij allen gevoelen wel welke misbruiken en demoralisatie achter dien sluier verborgen zijn.

Ik hoop, dat deze wenk voldoende zal blijken en het een volgend jaar niet noodig zal zijn daarop nader terug te komen.

Op Saba heeft men zich vergist in de plaats van den steiger, wat nu juist niet wijst op een nauwkeurig onderzoek, want er waren slechts twee plaatsen waar men dien steiger kon plaatsen. Ik hoop, dat de Minister het niet bij dezen halven maatregel zal laten en er ook een transportkabel zal komen. Wij lezen in de Memorie van Antwoord, dat er „nog gegevens moeten worden verzameld". Dit is wel wat laat, want er is van hier uit al drie jaren geleden om gevraagd. Het is een halsbrekende manier, zeide te recht de heer C. Statius Muller in den Kolonialen Raad, dat men van het strand naar de hooggelegen terreinen waar de woningen staan, de lasten moet torschen; de goederen moeten op het strand worden uitgepakt en worden daardoor vaak bedorven en soms ook wel gestolen. In dit geval heeft men geen gegevens meer te verzamelen, maar moet tot het aanleggen van een transportkabel worden overgegaan.

Er is nog een zaak die niet alleen Saba geldt maar ook de andere eilanden, nl. de opleiding van zeelieden. Zij zouden dan op gewone scholen kunnen leeren en daarna op een school voor zeevaartkundig onderwijs, bijv. te Willemstad. Van Saba zou men uitstekende zeevaarders uit de blanke bevolking kunnen trekken. Ik heb vernomen, dat men ze vaak op de New-Yorksche booten vindt. maar steeds in ondergeschikte betrekkingen, omdat ze zonder voldoende onderricht zijn gebleven. bijv. om loods te worden. De Curaçaosche negers zijn bekend om hun moed. hun ijver, hun trouw en hun toewijding. Wilde de Regeering medewerken en iets doen voor hun opleiding in die richting, dan zou men daar goede zeelieden kunnen vormen en menigeen een stuk brood verschaffen.

Mijn conclusie is deze: Ik ben er dankbaar voor dat op Curaçao, evenals voor Suriname, de Regeering met ruime hand heeft gegeven en ik hoop dat deze weg bewandeld zal worden ook in het vervolg. Op Curaçao, de eilanden met hun kleine oppervlakte en gering aantal bewoners, kan men den toestand overzien; door de besprekingen hier en de onderzoekingen van de heeren Havelaar en Went kon een vast plan gevormd worden. Ik hoop nu alleen maar, dat men daarmede rusteloos zal voortgaan, dat van geen verflauwing in ijver zal blijken, maar dat men, nu men op den goeden weg is, met inspanning van alle krachten zal doortasten om aan de nooden op die eilanden geleden, voor zoover de omstandigheden dat toelaten, eerlang een einde te maken.



# Nieuwsberichten.

## Curaçao.

### Kerkelijke Berichten.

Den 11den December ll. vierde op St. Martin de Eerw. Priorin der Zusters Dominikanessen, Moeder Regina (Mej. Egelie) haar zilveren professiefeest.

Ofschoon alles er op was aangelegd dit jubilé slechts in huiselijken kring te vieren, ontbrak het geenszins aan belangstelling van buiten.

Des morgens werd een plechtige H. Mis opgedragen door den Hoogeerwaarden Pater Ant. ter Maat, Vicarius Provincialis der EE. PP. Dominikanen in de Kolonie Curaçao, geassisteerd door de drie Zeeerw. Heeren Pastoors der Bovenwindsche eilanden, P. L. Mulder van Saba, P. J. Gijlswijk van St. Martin en P. J. P. Delgeur van St. Eustatius.

Kerk en altaar was keurig en smaakvol versierd. Het zangkoor voerde op verdienstelijke wijze de Mis en *Te Deum* uit. Vele geloovigen woonde dit Offer van dankzegging bij.

Na de H. Mis kwam een Commissie, welke zich uit de katholieken van St. Martin had gevormd, de Feestelinge, algemeen geacht en bemind, geluk wenschen en overhandigde tevens een ruime feestgave door katholieken en andersdenkenden aangeboden. De Weledelgestr. Heer Gezaghebber kwam, vergezeld van zijne Echtgenoote, de Priorin gelukwenschen, waarna ook eenige notabelen van het eiland volgden. Deze allen woonden daags daarna het feest bij der schoolkinderen, dat bestond uit declamatie, muziek en zang en dans. De Kindersymphonie van Haijden werd keurig net uitgevoerd, de Proika- en Washingtonpassen brachten een ieder in verrukking.

De met zeer veel zorg gekozen en bewerkte handwerkjes, de feestgave der kinderen, spraken luide van hare groote bedrevenheid daarin.

Zeer gezellig werd de dag verder onder elkander doorgebracht, terwijl de kinderen getracteerd werden door de Zusters.

* *
*

✠ Maandag, 24 December, is op het Pensionaat *Welgelegen* de Eerw. Zuster Philippine, Theodora Maria (Mej. Edenhoven) overleden.

Soeur Philippine werd 15 Augustus 1838 te Rotterdam geboren, trad in het klooster te Rozendaal 25 Januari 1863 en legde aldaar hare religieuze Geloften af den 2den Februari 1864. Jarenlang was zij werkzaam in onze kolonie, op Aruba en in de buitendistricten van Curaçao; hare laatste levensjaren bracht zij door op *Welgelegen*, waar zij verbonden was aan de naaikamer.

Goed voorbereid en voorzien van de Genademiddelen onzer Moeder de H. Kerk verwachtte zij sinds lang den dood, maar toen het Kerstfeest naderde, werd haar begeerte om met Christus vereenigd te worden zoo groot, dat zij voortdurend smeekte den Kerstmis toch in den Hemel te mogen vieren.

Haar hartewensch is vervuld. 's Avonds voor Kerstmis omstreeks half acht stierf zij kalm en rustig.

R. I. P.

### Benoeming.

Bij Koninklijk Besluit is de heer C. Statius Muller, administrateur van Financiën, tijdelijk lid van den Raad van Bestuur, benoemd tot lid van gemelden Raad.

Onze Gelukwenschen.

### Doctoraat.

Verleden Zaterdag is naar hier teruggekeerd uit Caracas Dr. Angel C. Da Costa Gómez, na aldaar met goed gevolg zijn studiën aan de medische faculteit der Universiteit te hebben voltooid en examen afgelegd te hebben.

Na verdediging van een proefschrift: *Contribución al estudio de las Colemias*, werd hem den titel van Doctor verleend.

Wij heeten Dr. A. C. Da Costa Gómez welkom, wenschen hem geluk met zijn promotie en bedanken ZZG. voor het ons vereerde exemplaar zijner thesis.

### Dankbetuiging.

In dank ontvingen wij van de Heeren Hellmund y Cia. een kalender, uitgegeven door de Maatschappij van verzekering tegen brand en op het leven „*Northern*" reeds in 1836 gesticht.

Ook bedanken wij de Heeren C. Winkel & Zonen, eigenaren van *La Casa Rosada*, voor hun Kerst- en Nieuwjaarswenschen, en bieden hun wederkeerig de onze aan.

### C. S. S. V.

De jaarlijksche wedstrijd der Curaçaosche Scherpschuttersvereeniging, verleden Zondag gehouden, werd

bijgewoond door den H. E. G. heer Gouverneur en adjudant, Luitenant BRUSSE, door den Kapitein Commandant van het Garnizoen met zijne Officieren, eenige Officieren van de rustende Schutterij en eenige particulieren. Zij werd opgeluisterd door het militaire muziekkorps. De eereprijs, toegezonden door den Gouverneur, werd gewonnen door den 1sten Luitenant Commandant I. VAN LIER Ez.

De 1ste prijs door Schutter GORSIRA.
2de „ „ Korporaal ROMIJN
3„ „ „ Schutter H. RAVEN.

Na afloop van den wedstrijd werden de Scherpschutters door de muziek naar het fort geleid, waar zij aftraden.

**Kerstfeesten.**

De nieuwe Commandant der troepen en van het garnizoen, Kapitein L. E. HINRICHS, had den manschappen een aardige verrassing bereid. Door vriendelijke medewerking der Dames „van het fort" was er voor alle kinderen der onderofficieren, korporaals en soldaten een passend geschenk gekozen en aangeschaft, dat nu te pronken lag onder een schitterend verlichte Kerstboom in de Cantine. De muziek speelde lustig, de tevredenheid was algemeen.

De manschappen werden gezellig en vroolijk beziggehouden binnen het fort.

Den derden Kerstdag was er 's ochtends vroeg reeds wedstrijd in het roeien en schieten en 's avonds in 't kegelen en biljarten. Er was geen avondpermissie gegeven. De Kapitein reikte persoonlijk de behaalde prijzen uit. Er werd muziek gespeeld en de manschappen werden getracteerd op broodjes met ham.

Dank zij deze goede maatregelen zijn de Kerstdagen prettig en gezellig voorbijgegaan.

Of er op de *Kortenaer* ook feestjes werden gegeven, weten wij niet, maar ook van de matrozen werd niet de minste stoornis ondervonden.

Ook aan de Politie mag een woord van dank niet worden onthouden. Niet slechts in de stad, maar ook in de buitendistricten is het zeer stil en rustig geweest en zijn de feestdagen gevierd in gepaste vroolijkheid. Hopen wij, dat ook de dagen van Oud- en Nieuwjaar een kalm en rustig verloop hebben.

**Gevallen.**

Donderdagmiddag half een stond een soldaat, pas uit de provoost ontslagen, bovenop den ringmuur der batterij van het fort naast den vlaggestok. Plotseling slaat hij voorover en valt op den rotsachtigen bodem, waar hij bewusteloos en zwaar gekneusd bleef liggen. Eenige manschappen droegen hem in het fort. Dr. LENS, juist daar aanwezig, verleende hem onmiddellijk geneeskundige hulp. Nadat hij was bijgebracht, werd hij per brandcard naar het militaire hospitaal vervoerd. Ook daar werd hij in den namiddag weder bewusteloos.

**De Oogst.**

Op sommige plaatsen der benedendistricten is een groot gedeelte der aren van de Yellow Branching Douroh door muggen of kleine vliegjes uitgezogen, zoodat zij geen maiskorrel meer kunnen vormen. Vooral wat vroeg geplant was, heeft zeer veel te lijden gehad. Als onze curaçaosche kleine mais nu ook maar geen last krijgt van die insecten, dan zullen de vele regens nog weinig oogst gebracht hebben.

Zou de landbouwkundige nu niet een of ander middel publiek kunnen maken, waardoor die vijanden van onzen oogst worden vernietigd, of verwijderd gehouden van onze velden? Of kan de „Curaçaosche Maatschappij" soms een afdoend middel aanwijzen? 't Zou toch jammer wezen, als na zoovele goede regens de oogst nog grootendeels moest mislukken.

De rankvruchten zijn dit jaar ook niet overvloedig, omdat het te nat blijft en de grond te koud is.

**Bedorven putten.**

Door de aanhoudende regens geven sommige, vroeger brakke, putten thans zoet water, maar ook menige goede put is brak geworden, zelfs wordt het water in tank en rooi hier en daar brak.

Zoude ook daartegen niets te doen zijn?

---

**Ingezonden Mededeelingen.**



---

## Nieuwjaars-advertentien.

HEIL en voorspoed in het Nieuwe Jaar aan vrienden en bekenden.

VICTOR M. ZWIJSEN
*Rector.*

---

Zalig nieuwjaar voor al mijn vrienden en bekenden.

p. fr. ALP. L. M. J. JANSEN O. P.

---

AAN al mijn vrienden en kennissen vooral op Curaçao en Bonaire (Rincon) mijn hartelijkste wenschen voor het Nieuwe Jaar.

P. fr. A. P. EUWENS.
Nijmegen.

---

EEN zalige Kerstmis en Zalig Nieuwjaar aan alle bekenden en vrienden, vooral aan de bewoners van Sta. Rosa.

P. fr. M. G. DAHLHAUS.
Nijmegen.

---

## Advertentien.




**Drukker:**
**ALFREDO F. SINTIAGO**